

KANTAR

Vuxnas bemötande av barn som far illa av vuxnas alkoholkonsumtion

Systembolaget

Jennie Bacchus Hertzman

Februari 2021

Sifo

Om undersökningen

Målgrupp:

Allmänheten, 18-79 år

Metod:

Webbpanel

Antal intervjuer:

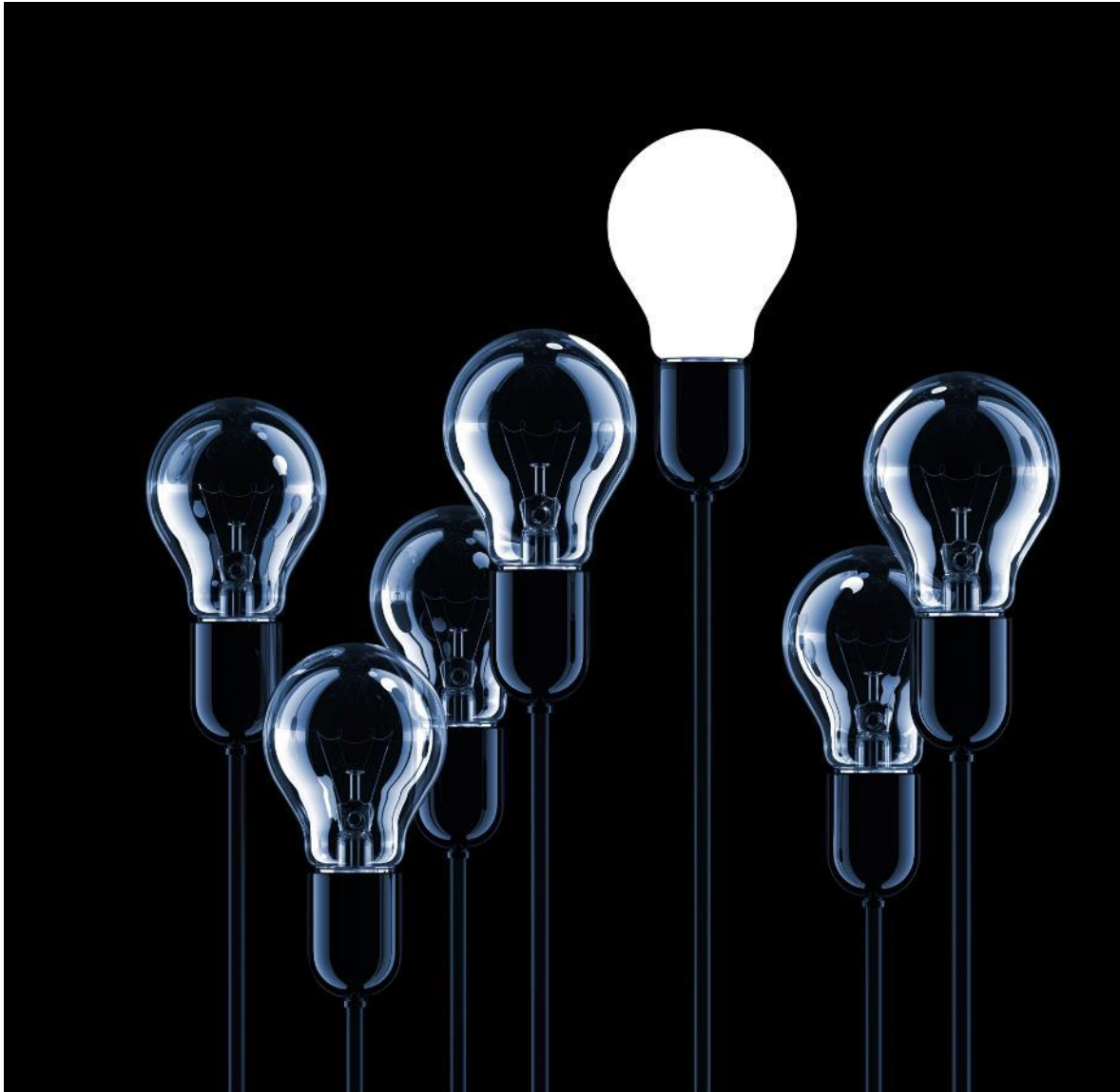
2000 intervjuer

Fältperiod:

10 - 17 februari 2021

Om undersökningen:

Undersökningen har genomförts av Kantar Sifo på uppdrag av Systembolaget. Den bygger på 2000 intervjuer, bland svenska allmänheten. Datainsamlingen genomfördes i Kantar Sifos slumpmässigt rekryterade webbpanel, mellan 10-17 februari 2021.

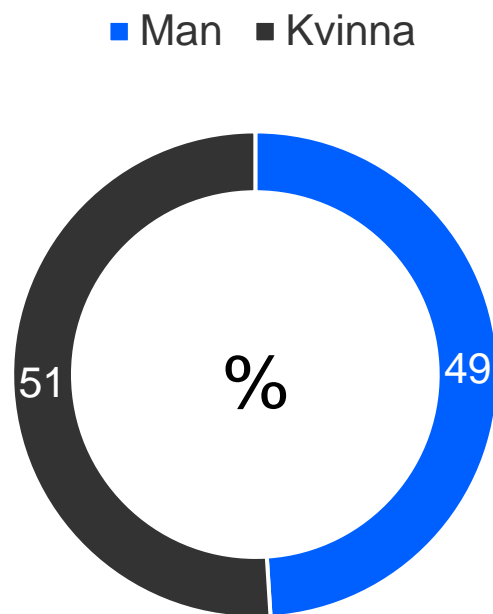

Om rapporten och resultatet

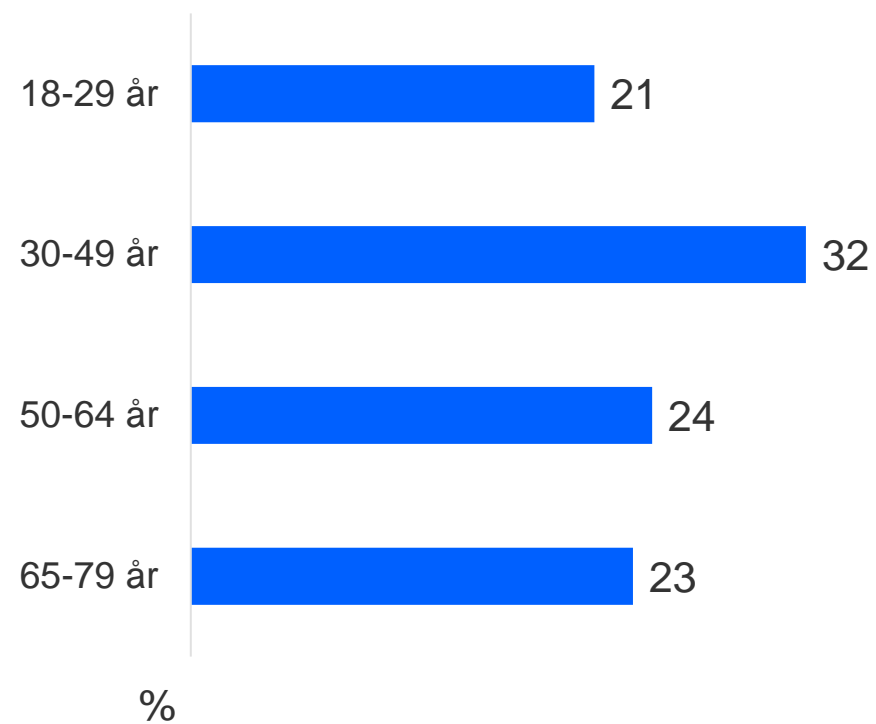
- Andelarna som nämns i rapporten vid skalfrågor är en sammanslagning av de positiva respektive de negativa andelarna.
- De skillnader som nämns mellan undergrupper är genomgående signifikanta.
- Resultatet har i efterhand vägts på kön, ålder och region för att bli representativa för den svenska befolkningen.

Om de svarande

Kön

Ålder

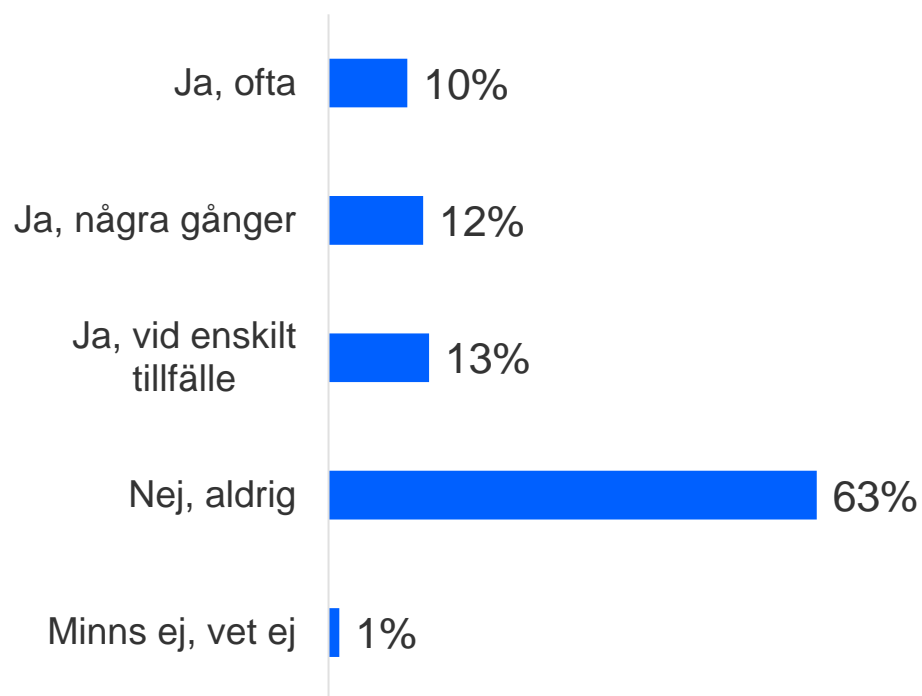
Sammanfattning

- En tredjedel av de svarande i undersökningen uppger att de någon gång blivit negativt påverkade av en närståendes drickande under barndomen. En av tio svarar att de ofta blev negativt påverkade av en närståendes alkoholkonsumtion som barn.
- Av dessa är det färre än hälften som tror att någon vuxen märkte att de for illa och en majoritet uppger att de inte fick något stöd av en vuxen när de blev negativt påverkade.
- Nästan en tredjedel uppger att de fick hjälp eller stöd av en vuxen i deras närhet. Vanligast var det att få stöd av en familjemedlem eller släkting.
- Över 90% av de svarande uppger att det stöd de fick förbättrade situationen. Under 1% uppger att stödet försämrade situationen.
- Var tredje svarande uppger att de någon gång har varit vittne till att ett barn farit illa på grund av en närståendes drickande.
- De flesta svarar att de då agerat på något vis, vanligen genom att stötta barnet. Män i undersökningen uppger i något högre utsträckning än kvinnor att de på något sätt har avstått från att agera när de har sett ett barn fara illa.
- Vanliga anledningar till att inte agera var att de var rädda för att förvärra situationen samt att de inte visste hur de skulle agera.

1 Erfarenheter av närståendes drickande under barndomen

En av tio blev ofta negativt påverkade av en närståendes alkoholkonsumtion som barn

Blev du negativt påverkad av en närstående vuxens alkoholkonsumtion någon gång under din barndom?

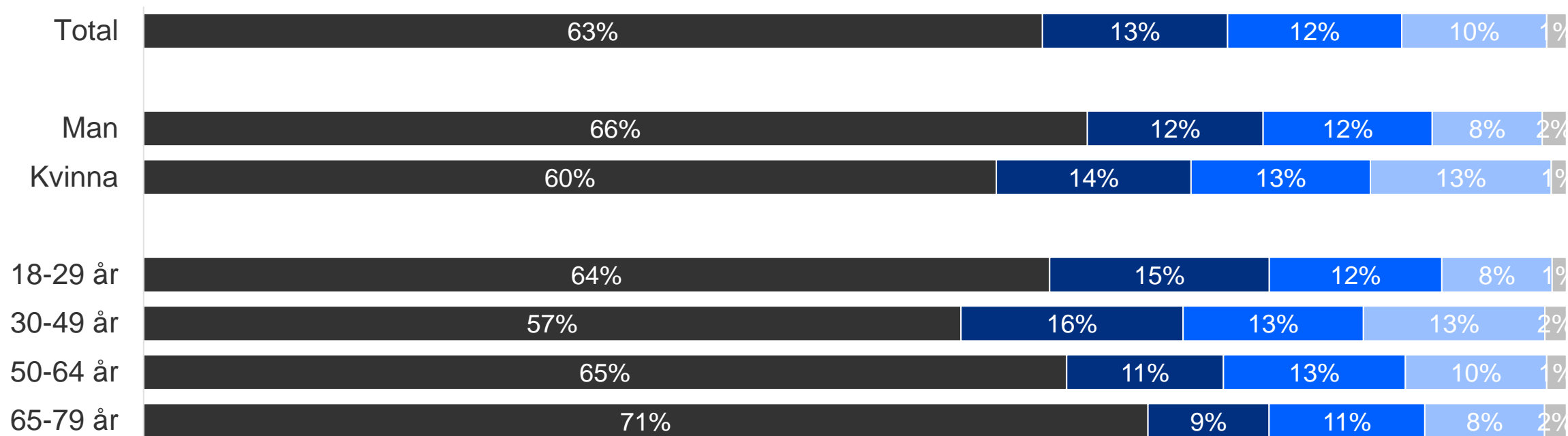

- Var tredje svensk blev någon gång under sin barndom negativt påverkade av en närståendes drickande. Majoriteten blev dock inte negativt påverkade av detta under uppväxten.
- Fler kvinnor (25%) än män (20%) svarar att de ofta eller några gånger blev negativt påverkade. Män (66%) menar i högre grad än kvinnor (60%) att de aldrig blev negativt påverkade.
- Personer i den äldsta åldersgruppen, 65-79 år (71%), anger i högst grad att de aldrig blev negativt påverkade av vuxnas alkoholkonsumtion under sin barndom.

En majoritet blev inte negativt påverkade av en vuxens alkoholkonsumtion under sin barndom

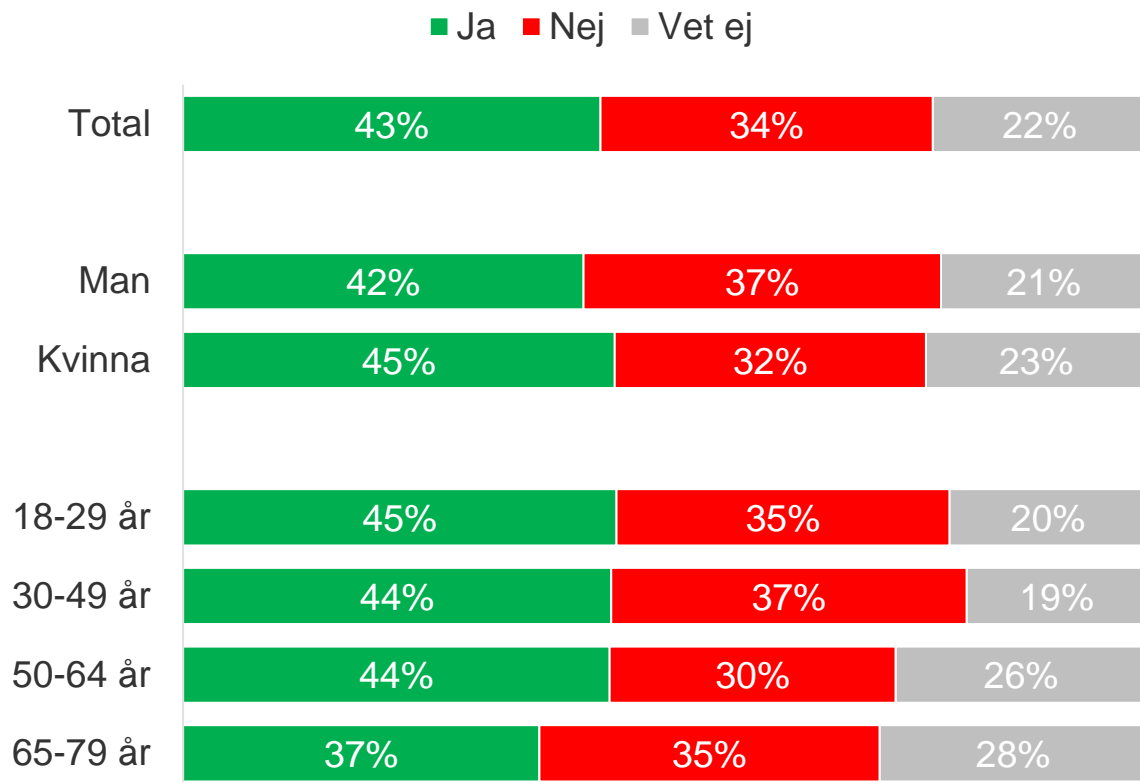
Blev du negativt påverkad av en närstående vuxens alkoholkonsumtion någon gång under din barndom?

■ Nej, aldrig ■ Ja, vid enskilt tillfälle ■ Ja, några gånger ■ Ja, ofta ■ Minns ej, vet ej

Många tror att en vuxen märkte att de blev negativt påverkade av drickandet

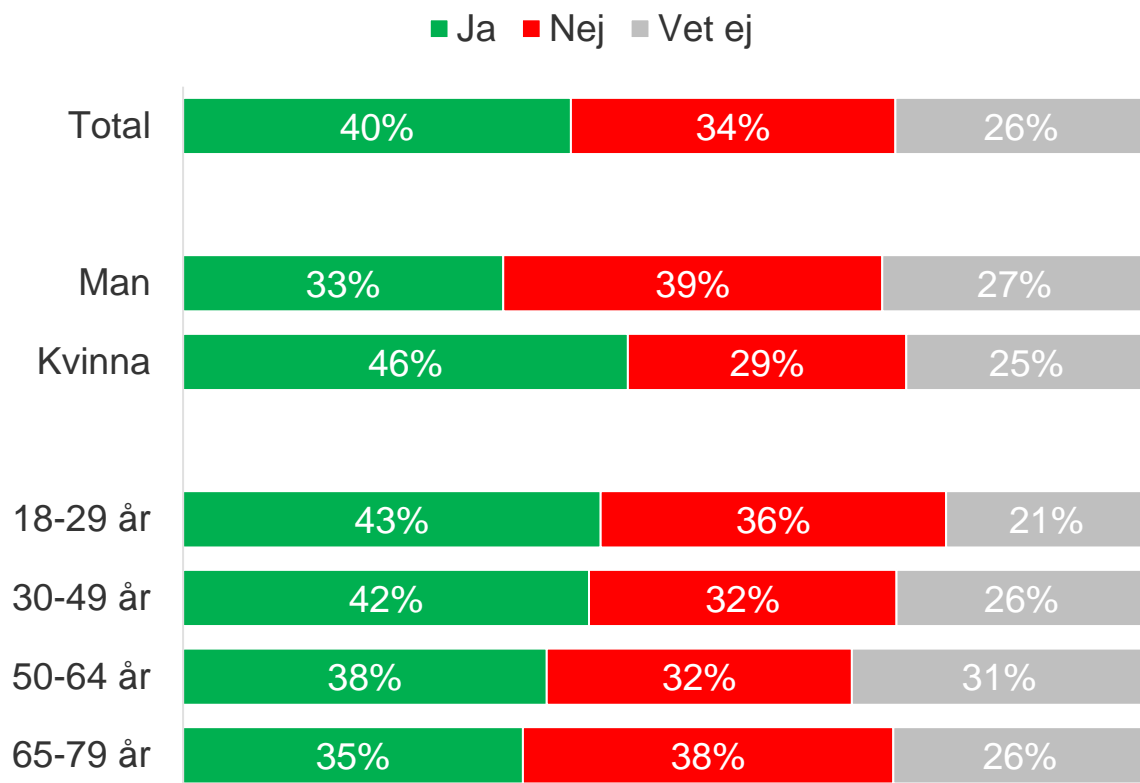
Tror eller vet du att en vuxen någon gång såg/märkte att du blev negativt påverkad av en vuxens drickande?

- Omkring fyra av tio av de som upplevde negativa konsekvenser av en närståendes drickande i sin barndom uppger att de tror eller vet att en vuxen lade märke till det. Var tredje svarar att de inte tror någon uppmärksammade detta samtidigt som en stor andel svarar att de inte vet.
- Det går inte att urskilja några betydande skillnader mellan varken kvinnor och män eller olika åldersgrupper.

Fyra av tio hade velat ha hjälp när de blev negativt påverkade

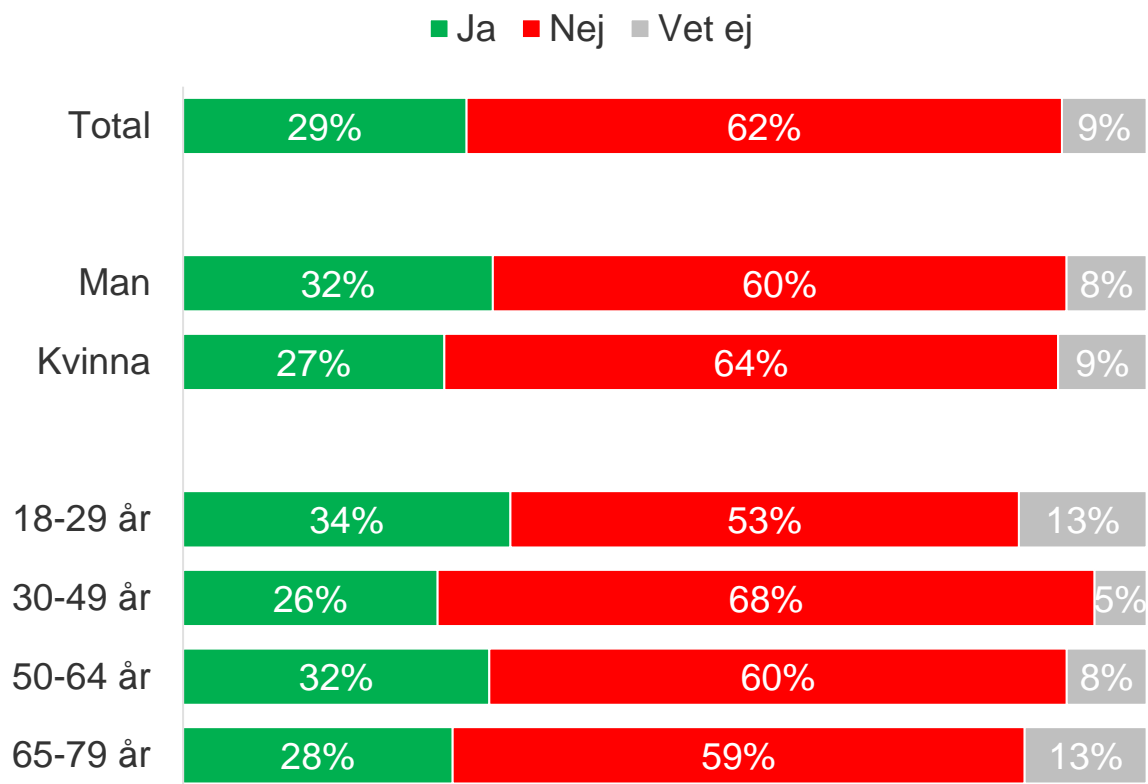
Hade du velat att någon vuxen i din närhet hade hjälpt dig på något sätt/något annat sätt?

- Två av fem hade velat att någon i deras närhet hade hjälpt till på något sätt eller ett annat sätt än det de redan fått, när de blev negativt påverkade av alkoholkonsumtionen i sin närhet. En av tre menar att de inte hade velat ha någon hjälp/annan hjälp och en av fyra uppger att de inte vet.
- Kvinnor uppger i högre utsträckning än män att de hade velat att någon i deras närhet hade hjälpt till på något eller annat sätt.
- Det finns inga systematiska skillnader beroende på ålder.

De flesta fick inget stöd när de blev negativt påverkande av alkoholkonsumtionen

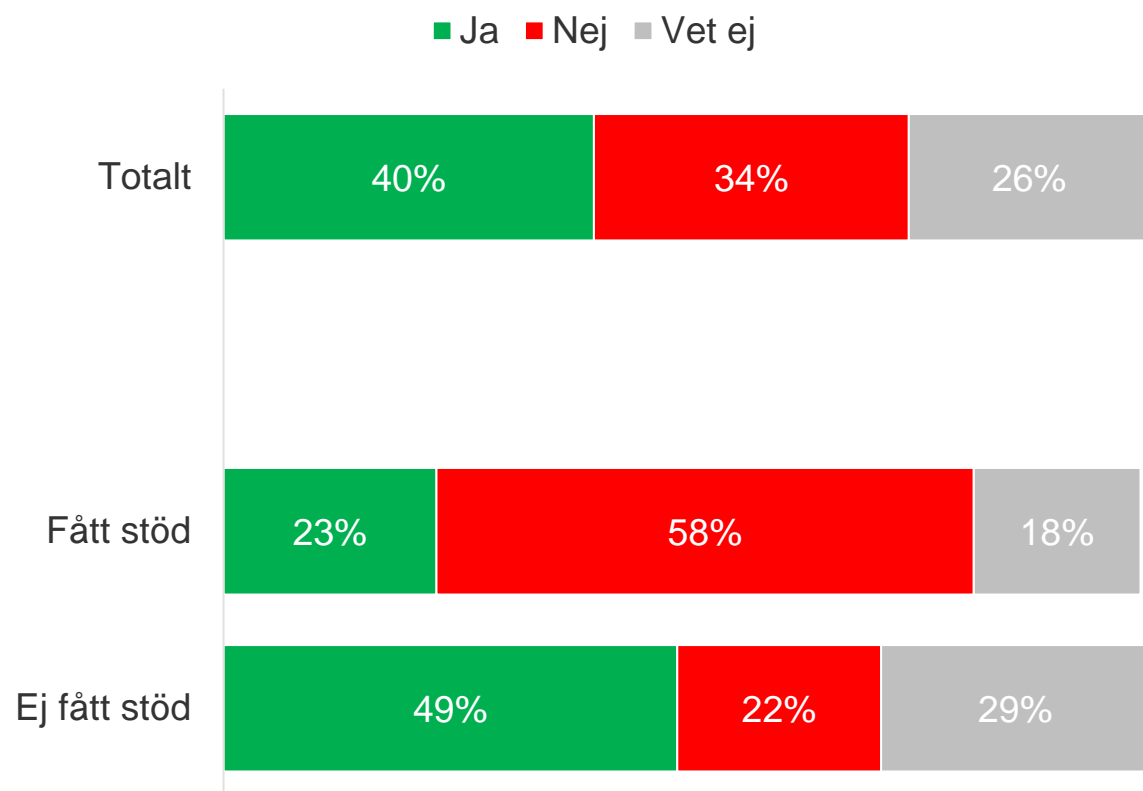
Var det någon vuxen i din närhet som agerade på något vis/gav dig stöd?

- Tre av tio av de som upplevde negativa konsekvenser av en närståendes drickande i sin barndom uppger att de på något sätt fick stöd av en vuxen. Majoriteten svarar dock att de inte fick något stöd.
- Det finns inga betydande skillnader mellan män och kvinnor.
- Sett till ålder sticker framförallt de i åldern 30-49 år ut, de svarar i högst grad att de inte fick något stöd.

Hälften av de som inte fick något stöd hade velat ha det

Hade du velat att någon vuxen i din närhet hade hjälpt dig på något sätt/något annat sätt?

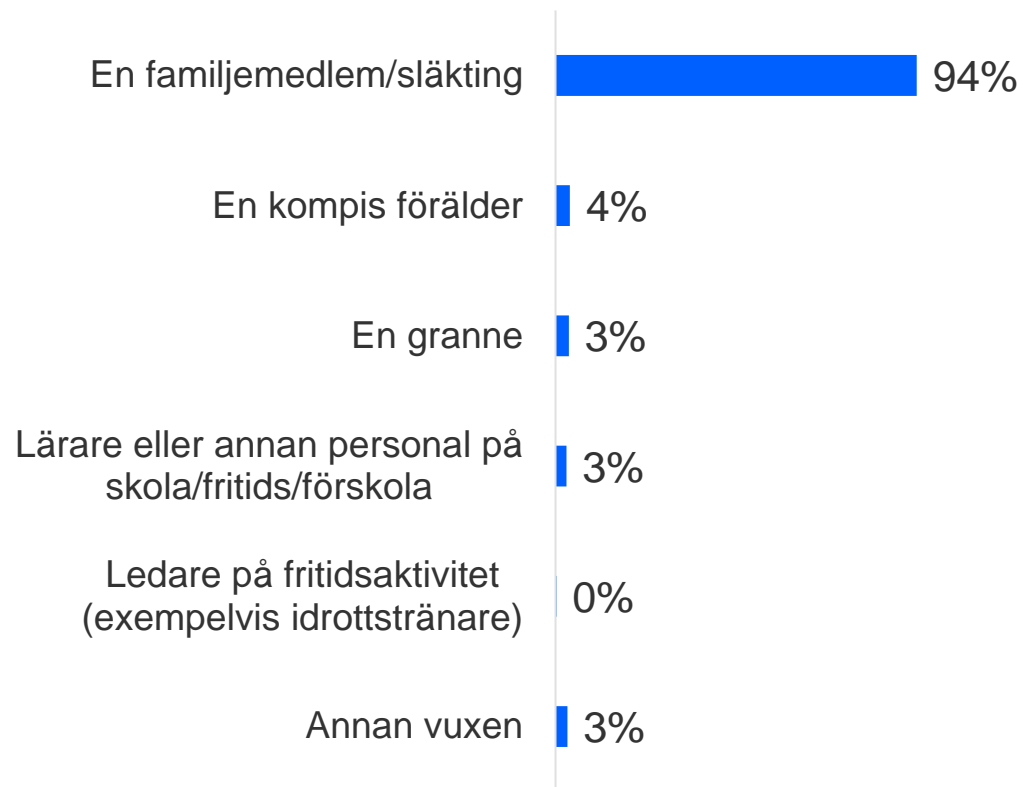

- Bland de som svarat att de inte fått något stöd som barn är det fler som svarar att de hade velat ha det, men också en betydande andel som är osäkra.
- Bland de som svarat att de fått stöd är det fortfarande nästan en fjärdedel som uppger att de hade velat ha stöd eller stöd på något annat sätt än de fick.

Närstående var mest benägna att stötta

Vem/vilka var det som agerade/gav dig stöd?

Flera svar möjliga

— Fler än nio av tio av de som fick stöd, fick det av en familjemedlem eller släkting. Färre än fem procent svarar att de fick stöd av en kompis föräldrar, granne, lärare eller annan vuxen.

Allra flest fick stöd genom känslan att någon fanns där för dem

På vilka sätt agerade personen/gav dig stöd? Genom att...

Flera svar möjliga

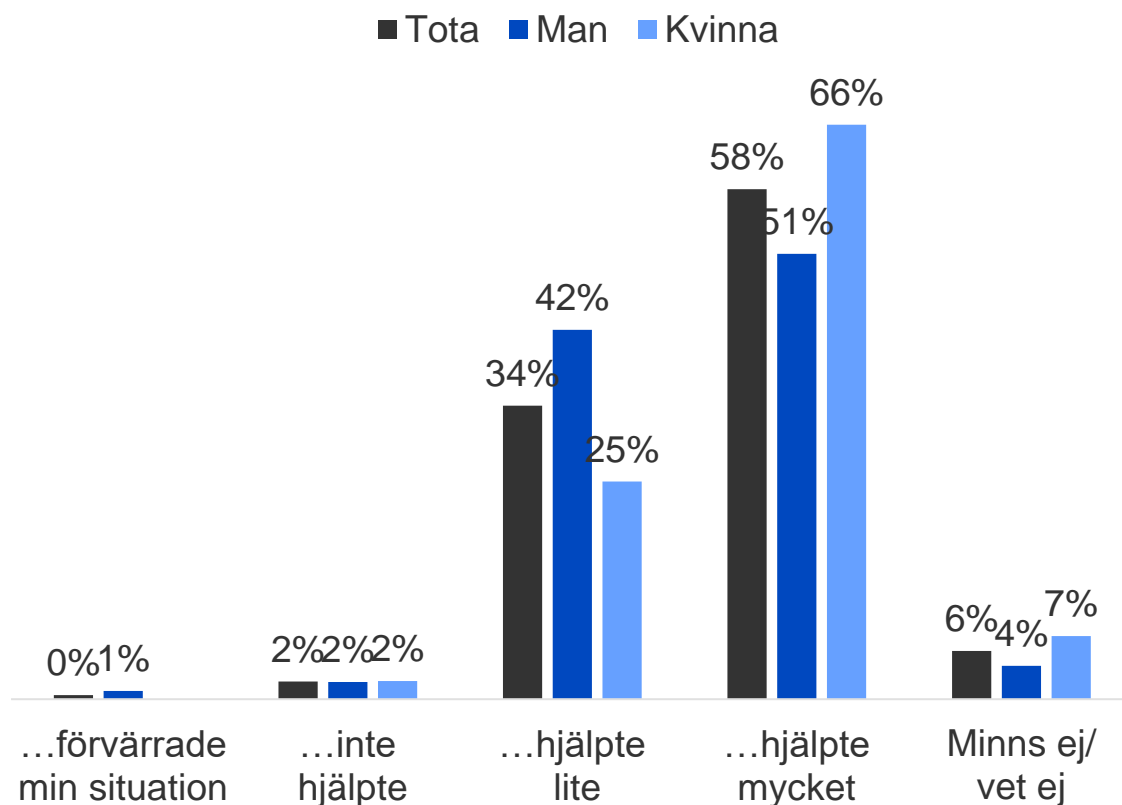

– Det vanligaste sättet som vuxna gav stöd på var genom att prata och finnas där. Runt var fjärde svarar att de fick stöd genom att denne pratade med den vuxne om dess drickande, lyssna och tro på en samt att få dem att känna sig sedda.

– Kvinnor uppger i högre utsträckning än män att personen lyssnade/trodde på dem (33% vs 17%), fick dem att känna sig sedda (34% vs 13%) och erbjuda dem stöd (16% vs 6%).

Vuxnas stöd förbättrar ofta situationen

Upplever du att stödet du fick...?

- Nio av tio av de som fick stöd i sin situation upplevde att de hjälpte dem i någon grad.
- Ytterst få upplevde att stödet de fick förvärrad deras situation.
- Fler kvinnor än män upplevde att stödet hjälpte dem mycket medan män svarade att det hjälpte lite, i högre grad än kvinnor.

Stärkt förtroende, känna sig sedd och skapa positiv skillnad var de sätt flest upplevde stödet de fick resulterade i

På vilka sätt hjälpte stödet dig?

Flera svar möjliga

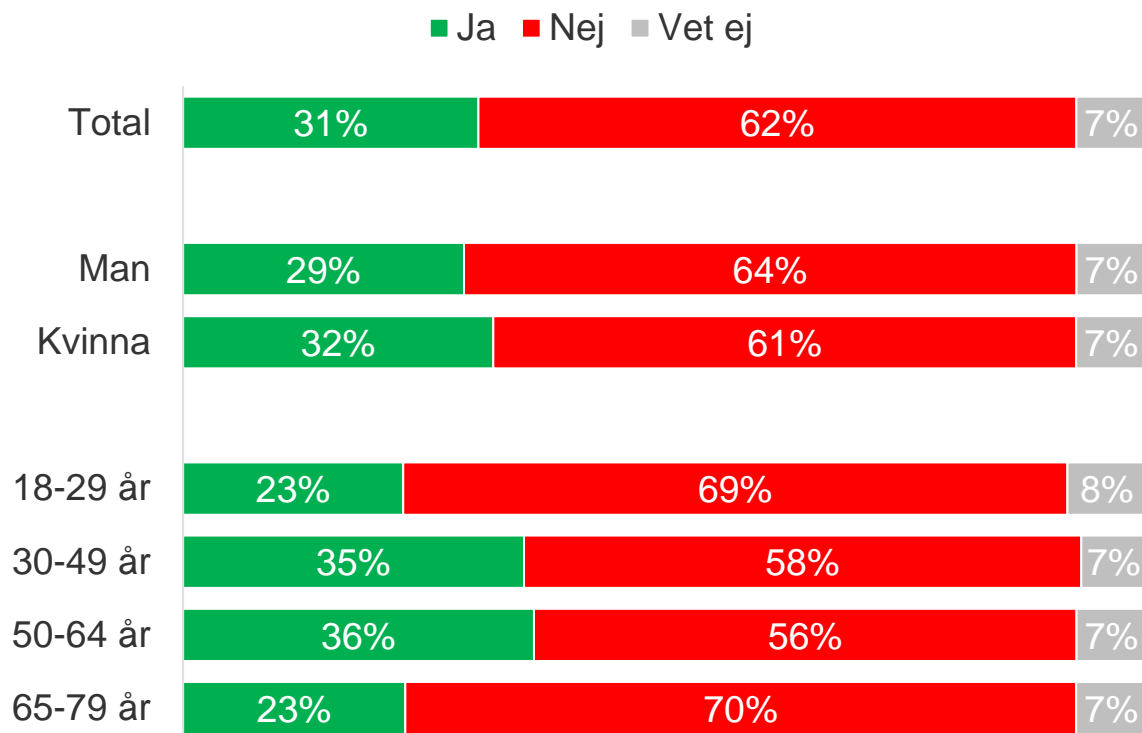
- Omkring tre av tio menar att stödet de fick som unga hjälpte dem att stärka sitt självförtroende, gjorde att de kände sig sedda och skapade en positiv skillnad för hela deras uppväxt.
- Två av tio svarar att stöder stärkte deras självkänsla och gav dem framtidstro.
- Kvinnor uppger i högre utsträckning än män att stödet fick dem att känna sig sedda (37% vs 19%) och stärkte deras framtidstro/gav dem hopp (24% vs 12%).

2

Hur agerar man när ett
barn far illa?

Tre av tio har bevittnat när ett barn påverkas negativt av vuxnas alkoholkonsumtion

Har du själv varit vittne till när ett barn påverkats negativt av en vuxens alkoholkonsumtion på en fest, en middag eller i annat sammanhang?

- Ungefär en tredjedel anger att de själva har sett hur ett barn har påverkats negativt av en vuxens alkoholkonsumtion. Sex av tio har inte bevittnat något sådant.
- Det går inte att urskilja några betydande skillnader mellan män och kvinnor
- Personer i åldern 30-64 år, svarar i högre utsträckning än både yngre och äldre att de själva har varit vittne till när ett barn påverkas negativt av en vuxens alkoholkonsumtion.

Försök till att stötta barnet är det flest gjort när de bevitnat att det påverkats negativt av drickande

Hur har du agerat?

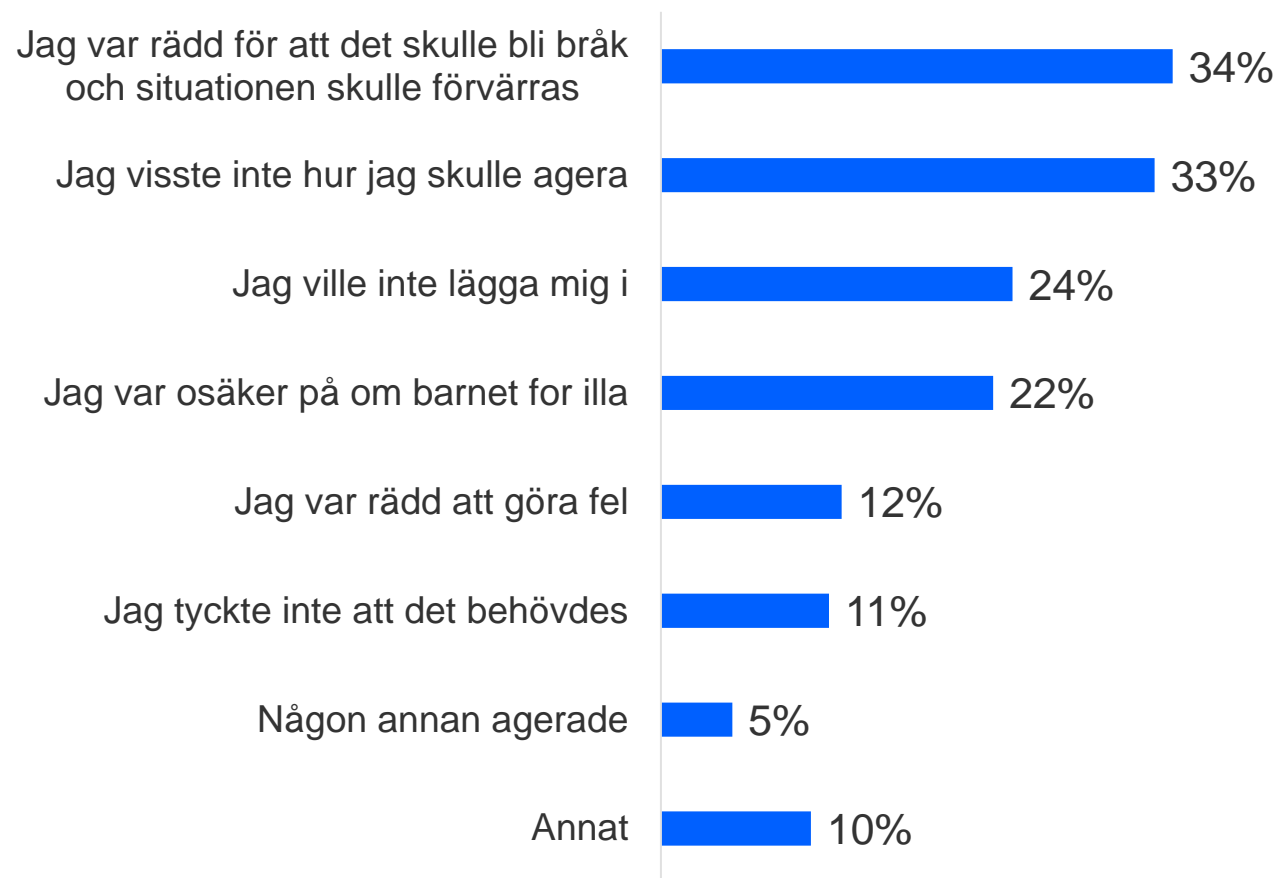
Flera svar möjliga

- Det sätt som flest agerat på, när de bevitnat ett barn påverkas negativt av drickande, är att ge stöd till barnet. Något fler än var tredje har också sagt till den vuxne i fråga.
- Något färre, två av tio, har valt att avstå från att agera, men stannat kvar. Totalt fyra procent valde att lämna.
- Fler kvinnor än män svarar att de försökt stötta barnet (62% vs 46%) medan män i sin tur i högre grad svarar att de avstått från agera, men stannat kvar (24% vs 15%) samt valt att gå därifrån (6% vs 2%).

Rädsla för bråk och okunskap vad det som hindrade flest från att agera

Vad har du upplevt som hinder för att agera?

- De vanligaste anledningarna till att inte agerade var rädsla för bråk samt att inte veta hur man ska agera. Något färre svarar att de inte ville lägga sig i och att de var osäkra på om barnet for illa.
- En av tio var rädda för att göra fel eller bedömde inte att ett agerande behövdes.